

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. iij. Quænam sint specierum impressarum proprietates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

per speciem sensibilis communis; quia sensibile proprium est principalis sensibilis, quod propterea principaliter & primatim representatur per speciem. Sensibile autem commune secundario tantum cognoscitur, & concomitanter, & quasi affixum sensibili proprio.

Tertia ob-
iectio.

Obicitur tertio. Sensibilia primò diuersa non possunt representari per eandem speciem: color & figura sunt sensibilia primò diuersa: ergo non possunt representari per eandem speciem, cum ad diuersa pertineant prædicamenta. Imò cum sæpe sensibile commune sit modus distinctus à sensibili proprio, potest producere speciem distinctam.

Respondeo, sensibilia primò diuersa, si percipiuntur per modum vnus coniuncti, posse cognosci per eandem speciem, quia tunc in ratione sensibilis non sunt primò diuersa. Sensibile proprium, & sensibile commune videntur per modum vnus coniuncti, quia faciunt vnum per modum concreti: color v. g. & præsentia localis sunt vnus color præsens. Verum est, quædam sensibilia communia esse modos distinctos à sensibili proprio; sed nego producere speciem distinctam, quia non est quid distinctum in ratione sensibilis.

SECTIO III.

Quenam sint Specierum impressarum proprietates.

Considerata quidditate, sequuntur proprietates, quarum præcipua dicitur esse indiuisibilitas in representando. De illa ut distinctè dicam,

Duplex in
diuisibili-
as.

Certum est primò, duplicem distinguere posse indiuisibilitatem specierum. Prima est diuisibilitas in essendo, altera diuisibilitas in representando. Species in essendo diuisibiles esse, nihil aliud est, nisi habere partes entitatuas extensas per totum subiectum; species v. g. coloris extensa est per totum oculum. Diuisibilitas in representando, siue ex parte obiecti, est illa secundum quam vna pars speciei representat vnâ partem obiecti, non totum obiectum, & altera pars representat aliam. Indiuisibilitas autem in representando ea est secundum quam vnaquæque pars speciei totum representat obiectum.

Species in
essendo
unt diui-
sibiles.

Certum est secundò, species omnes materiales esse diuisibiles in essendo, quia sunt accidentia quædam materialia recepta in subiecto diuisibili, v. g. in aëre vel in organo sensus; ac propterea sunt extensæ ad extensionem subiecti eo modo, quo accidentia reliqua sunt extensa. Imò illæ species sunt etiam intensiue diuisibiles; potest enim vna species esse intensior quàm altera, cum obiectum videatur aliquando clariùs, aliàs verò minùs clarè.

Species in
qualibet
parte me-
dij.

Certum est tertio, esse in qualibet parte medij & organi sufficientem speciem ad videndum totum obiectum, cum nulla sit pars medij è qua non videatur totum: ergo nulla est pars medij, in qua quælibet pars obiecti non producat sui speciem. Si ergo species est diuisibilis, quælibet pars parietis v. g. producat sui speciem in qualibet parte medij, & sic erunt in toto medio totæ species extensæ per totum medium, quot partes sunt in pariete. Si autem species sit indiuisibilis in representando, singulæ partes obiecti producent speciem in qualibet parte medij; sed illa vnica erit totum representans obiectum. Iis ita suppositis,

Status dif-
ficultatis.

Tota difficultas est, vtrum species sit indiuisibilis representatiue, idest vtrum quælibet pars speciei totum representet obiectum, adeò ut v. g. ea-

dem species quæ representat caput, representet etiam pedem & manum; an verò vna pars speciei representet caput; altera existens in eadem parte medij representet pedem; alia manum, &c.

Dicendum verò est, esse longè probabilius, quod species productæ ab obiectis, saltem heterogeneis, sunt diuisibiles in representando, ita ut singulæ partes obiecti saltem heterogeneæ represententur per diuersas partes speciei. Ita docent Suarez lib. 3. de anima, c. 2. Scheynerus lib. 3. de oculo, p. 1. c. 6. Aquilonius lib. 1. proposit. 47. Hurtadus disp. 12. sect. 5. Atriaga disp. 4. sect. 7. contra Toletum, Auer- sam, Conimbricenses.

Ratio autem est. Primò, quia si partes omnes obiecti visibiles videantur per eandem speciem indiuisibilem, necesse erit ut omnes æquè clarè videantur; quia cum claritas visionis oriatur ab intensione speciei, non potest vnum obiectum videri clariùs quàm aliud, nisi quia species vnus est intensior quàm species alterius: si autem videntur omnes partes obiecti per eandem speciem indiuisibilem, species vnus partis non est intensior quàm species alterius: ergo vna pars non videbitur clariùs, quàm altera; quod tamen manifestè repugnat experientiæ; nam partes distantes eiudem obiecti videntur minùs clarè quàm partes viciniore: ergo manifestum est, quod species est diuisibilis in representando.

Secundò, si plures partes obiecti representantur indiuisibiliter per eandem speciem, deberet necessitè mutari tota species velata, vel ablata quælibet parte obiecti: hoc autem absurdum est: ergo species non est indiuisibilis in representando. Maior clara est, cum enim supponatur vna pars obiecti non amplius representari per speciem per quam antea representabatur, necesse etiam est ut tota sit ablata species. Minor ergo probatur. Agens necessarium eodem semper modo agit, & idem illud producit, quod producebat priùs, si non fiat in eo aliqua mutatio: sed quando velantur pedes v. g. nulla fit mutatio intrinseca in capite: ergo caput idem producit, quod producebat antè. Imò quoties aliquis vertit caput, ita ut non amplius videat partem cæli quam priùs videbat, totum cælum, aërem & terra incipiunt producere nouam speciem. Imò si folium arboris, si formica videri de nouo incipiant, totum cælum & terra desinunt producere speciem quam priùs producebant; quod nihil sanè videtur perabsurdum.

Tertio species non potest representare obiectum à quo non producitur: sed species quæ representat caput hominis, non producitur à pedibus: ergo species quæ representat Petri caput, non representat pedes: ergo species non est indiuisibilis in representando. Probatur minor. Pedes non producant speciem obiecti, quod est visibile independentè à pedibus: sed caput est visibile independentè à pedibus: ergo pedes non producant speciem capituli. Deinde quando solum videtur caput sine pedibus, tunc caput non habet vim producendi speciem pedum: sed accedentibus pedibus caput non accipit vllam maiorem vim: ergo positus pedibus caput non producit eorum speciem. Et sanè videtur absurdum, quod minima formica, vel minimus lapillus existens in terra, producat speciem totius cæli & totius aëris, cum quibus videtur; cælum enim videtur omnino independentè ab hac formica: ergo producit speciem independentè ab illa, neque agit actione communi.

Obicitur primò. Quoties simul agunt plura agentia partialia, actione communi agunt, ita ut nequeat

nequeat distingui, quid singula producant; sed vnumquodque producat totum: sed partes obiecti agunt omnes simul dum producitur species: ergo illae agunt actione communi, ita ut nequeat distingui quid singula producant. Maior nota est; nam cum plures candelae producant lumen in cubiculo, singulae totum producant lumen: ergo similiter qualibet pars obiecti totam producit speciem.

Respondeo agentia partialia tunc agere actione communi, quando producant aliquid quod continent saltem inchoatiue, ut cum sol in aere producat lumen, quando plures ignes producant calorem. Quando vero agentia partialia, ne inchoatiue quidem continent effectum, tunc non agunt actione communi, sed vnumquodque habet actionem sibi propriam; ut cum caput & pedes producant sui species, tunc non agunt actione communi, quia pedes ne inchoatiue quidem continent speciem capitis, nec caput speciem pedum; species enim representatiue obiectorum, & illorum vicariae, non continentur in obiectis, quae non representant.

Instantia. Instabis. Eadem species expressa indiuisibiliter representat plura obiecta heterogenea, & producitur a pluribus illis speciebus impressis: ergo species impressa potest representare indiuisibiliter plura obiecta heterogenea; non enim apparet ratio, cur species impressae albi, nigri, rubri possint producere speciem expressam unicam a quibus represententur; & tamen illa eadem obiecta nequeant producere speciem unicam impressam a qua represententur.

Respondeo esse disparitatem, quia species expressa, quae plura representat indiuisibiliter, habet veram causam, a qua producatur, & in qua contineatur, nempe potentiam vitalem, per quam eleuantur illae species impressae partiales, ut producant simul cum potentia totam speciem expressam. Quando autem species impressa producitur ab obiecto, solum obiectum concurret ad eius productionem. Non est ergo mirum, quod species expressa esse possit indiuisibilis in representando, species vero impressa sit diuisibilis; quamquam & de specie etiam expressa id posset probabiliter negari.

Secunda obiectio. Obicitur secundò. Non potest videri a longè minima aliqua pars obiecti, quae tamen iuncta cum aliis videtur: v. g. solam arborem oculus ab vno milliari non videt, syluam tamen videt: ergo species illius arboris producitur a tota sylua, non autem ab arbore illa sola: ergo species illa totam representat syluam. Probatur prima consequentia; si enim arbor sola produceret sui speciem, non produceret illam minus intensam sola, quam iuncta cum aliis arboribus; nihil enim aliae arbores illam iuuant: ergo arbor illa non sola producit sui speciem.

Respondeo arborem vnam, quando sola est, producere speciem omnino eandem ac quando videtur cum arboribus ingentis syluae; neque tamen procul videri arborem quando est sola, quia illa species solitariae arboris adeò est debilis, ut non possit sola immutare potentiam; iuncta verò cum aliis immutat potentiam, & facit visionem, quam ut causet, maiorem debet habere vim quam habeat sola.

Tertia obiectio. Obicitur terriò. Si species eo modo sunt diuisibiles obiectiue, dum homo videtur v. g. sequitur tot esse species distinctas extensas per totum oculum, imò per totum aërem, quot sunt partes proportionales in obiecto; atque ita erunt infinitae species aequales toti aëri, quod absurdum est. Imò illae species representatiue diuersarum partium obiecti, vel sunt inter se vnitae, vel non sunt vnitae.

A Neutrum dici potest; si enim sunt vnitae, vna representat obiectum dependenter ab altera; si autem non sunt vnitae, non faciunt vnā speciem.

Respondeo verè in oculo meo, dum homo videtur, esse species infinitas syncategorematicè oculo meo aequales, & in aëre infinitas aequales aëri, tot nimirum species, quot sunt partes proportionales in obiecto, quae sunt infinitae secundum quid & syncategorematicè. Deinde responderi potest, probabilius species illas non esse nisi finitas, quia non singulae partes proportionales producant diuersam speciem, cum non sint per se sensibiles. Sunt autem species illae representatiue diuersarum partium obiecti vnitae inter se, aliqui non constituerent vnā speciem representatiuam vnius obiecti. Neque obstat quod vnā representet independenter ab altera; nam duae guttae aquae vniuntur, & tamen vna est in dependens ab altera.

SECTIO III.

Quanam sint causa specierum impressarum.

*D*E solis hic loquor speciebus sensuum exter-
norum, & de illis quæro, quanam causa illas primò producat, quanam conseruet, quanam intendat aut remittat. De speciebus sensus interni, & intellectus, suus erit dicendi locus.

C Dico primò, species impressas sensuum externorum immediatè produci à solo obiecto, etiam in loco distanti, continuata per totum medium actione.

Ratio est, quia si species non producerentur ab ipso obiecto, non videretur clariùs obiectum è propinquo loco, quam è remoto; species enim non essent intensiores. Deinde tota ratio cur dicamus inesse igni vim productiuam caloris, est quia praesente igne sentitur calor; praesente autem obiecto producitur species: ergo ipsum est obiectum quod illas ex se profundit.

D Quod autem immediatè illas producat in loco distanti, ex eo patet, quia si vna species produceretur ab altera specie, non autem ab obiecto, posset videri obiectum extra lineam rectam; nam v. g. in fenestra cubiculi est species solis, qui potest ibi videri: si species illa producit aliam speciem, debet intratorum cubiculum videri sol; species enim illa existens in fenestra, producit speciem sibi similem intra cubiculum. Neque illa est actio indistans, cum continetur per totum medium, ut patet ex dictis tractatu tertio.

E Dico secundò, species impressas ita conseruari à causa solis obiectis, ut ne ad minimum quidem tempus conseruassent sine obiectis conseruari possint, à quibus sunt primò productae. Sic censent communius Philosophi cum Suarez *disp. 31. sect. 3. & lib. 3. de anima, c. 12.* Aquilonio, Fonseca, Salas. Contrarium docet Vafques *1. p. disp. 38. n. 9. & disp. 208. n. 1. 2. & disp. 81. n. 16.* Consentit & Arriaga quoad species impressas soni.

Ratio autem est, quia vbi primò subtrahitur obiectum, vel occultatur, experimur cessare visionem eodem momento: ergo species conseruantur à solis obiectis.

Deinde non minùs deficit species ablatis obiectis, quam lumen ablato corpore luminoso; constat autem perire lumen statim ac corpus luminis subducitur. Praeterea non est maior ratio, cur species breui tempore maneat ablato obiecto, quam maneat longo tempore; si enim breui tempore maneat sine obiecto, non ab eo conseruatur species; si autem